

Nadere wijziging van de Coördinatiewet Sociale Verzekering, de Ziektewet, de Ongevallenwet 1921, de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922, de Werkloosheidswet en de Kinderbijslagwet

(Voorzieningen in verband met verkorting van de wekelijkse arbeidstijd)

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG
(Ingezonden 4 juli 1961)

Nr. 6

Alvorens over te gaan tot beantwoording van de verschillende in het verslag gemaakte opmerkingen, wil de ondergetekende er in het algemeen op wijzen, dat de in de laatste maanden plaatsgevonden hebbende snelle voortgang van de verkorting van de wekelijkse arbeidstijd en de verdere nog in de naaste toekomst te verwachten ontwikkeling ten deze, ertoe hebben geleid, dat, na het indienen van het onderhavige wetsontwerp, zowel in de kringen van de uitvoeringsorganen der sociale verzekering, als bij de Sociale Verzekeringsraad, als ook ten Departemente, een nadere bezinning heeft plaatsgevonden over de grondslagen van het ontwerp. Gelijk in de memorie van toelichting aangegeven, volgt het ontwerp het ter zake van de regeling van de gevolgen van de verkorting van de wekelijkse arbeidstijd voor de sociale verzekeringswetten van de Sociale Verzekeringsraad ontvangen advies. Bij het opstellen van het advies door het genoemde college en de latere vormgeving van het wetsontwerp was de omvang van de recentelijk plaatsgevonden hebbende verkorting van de arbeidstijd in het bedrijfsleven niet te voorzien. Bij deze nadere bezinning is met name de vraag gerezen — een vraag, welke ook in het verslag aan de orde wordt gesteld — of de in het wetsontwerp voorgestelde bepalingen, gezien ook de inmiddels in bepaalde bedrijfstakken ter zake van de regeling van de gevolgen van de vijfdaagse werkweek voor de sociale verzekering levende verlangens, wel voldoende ruimte bieden om een soepel en aan de wensen van het bedrijfsleven aangepaste wetsuitvoering mogelijk te maken.

In nader overleg met de Sociale Verzekeringsraad meent de ondergetekende, dat het in het licht van de recente ontwikkelingen gewenst is, de praktijk bij de wetsuitvoering de mogelijkheid van een ruimere armslag te bieden, dan waarin het wetsontwerp thans voorziet. In verband hiermede meent de ondergetekende, dat de bepalingen, waarin bijzondere voorzieningen worden mogelijk gemaakt, welke in het ontwerp van wet zich beperken tot verzekerden, voor wie laatstelijk voor het intreden van de arbeidsongeschiktheid c.q. werkloosheid een werktijdregeling gold, krachtens welke een normale werkweek van minder dan zes dagen van toepassing was, dienen te worden verruimd ten einde de mogelijkheid te openen — een mogelijkheid, waarnaar ook in het verslag uitdrukkelijk is gevraagd — dat in bepaalde bedrijfstakken, waarin de vijfdaagse werkweek nagenoeg algemeen is, in alle gevallen over te gaan op een vijfdaags-uitkeringssysteem. De bedoelde verruimingen zijn bij een aan deze nota toegevoegde nota van wijzigingen (verwezen moge worden naar het onder B, C, D en E gestelde) in het wetsontwerp aangebracht.

Ten einde misverstand te voorkomen voegt de ondergetekende hieraan onmiddellijk toe, dat hij met de voorgestelde wijzigingen slechts beoogd heeft in het wetsontwerp de *mogelijkheid* te openen om bij de uitwerking verder te gaan dan aanvankelijk in de bedoeling heeft gelegen. Deze verdere uitwerking, welke, gelijk bekend, bij uitvoeringsmaatregel zal plaatsvinden, zal in nauw overleg met en op voorstel van de Sociale Verzekeringsraad plaatsvinden. Daarbij zal het genoemde college de bij de bedrijfsverenigingen levende verlangens ten aanzien van de regeling van de gevolgen van de werktijdverkorting voor hun ressort kunnen toetsen. De ondergetekende ziet derhalve de ver-

dere uitwerking als in hoofdzaak een aangelegenheid van het bedrijfsleven zelf. Hij heeft het als zijn taak beschouwd in het wettelijk kader de mogelijkheden te openen tot een aan alle omstandigheden aangepaste wetsuitvoering. In aansluiting op de thans in het wetsontwerp aangebrachte verruiming van mogelijkheden is tevens voorgesteld de in het ontwerp bij werkloosheid voorkomende beperking tot gevallen van onderbrekingswerkloosheid te laten vervallen.

Thans overgaande tot verdere beantwoording van de in het verslag gemaakte opmerkingen — de voornaamste vonden in het bovenstaande reeds beantwoording — merkt de ondergetekende het volgende op. Verschillende leden stelden, dat het huidige systeem van premie- en uitkeringsberekening op basis van 6 dagen in principe onverlet blijft gelden en dat de voorgestelde wijzigingen slechts een aanpassing beogen om het mogelijk te maken van de geldende voorschriften af te wijken. In verband hiermede vroegen zij zich af, verwijzende naar de recente ontwikkeling met betrekking tot de 5-daagse werkweek, of de situatie inmiddels niet zó was geworden, dat wat vroeger „normaal” was — een 6-daagse arbeidsweek — thans „abnormaal” is geworden. Naar het oordeel van de hier aan het woord zijnde leden, die nog om het overleggen van cijfers vroegen, zou overwogen moeten worden de structuur van de sociale verzekeringswetten aan de thans „normale” situatie aan te passen.

Inderdaad is het juist, dat het thans geldende, op een werkweek van 6 dagen gebaseerde, systeem voor het vaststellen van de premie en de uitkeringen in de verschillende wetten blijft neergelegd en dat bij uitvoeringsmaatregel afwijkende bepalingen zullen worden getroffen voor gevallen, waarin een werkweek van 5 dagen wordt toegepast. Naar de mening van de ondergetekende is dat ook aangewezen in de huidige fase van de ontwikkeling van de verkorting van de wekelijkse arbeidstijd. In aanmerking moet n.l. worden genomen, dat een verkorting van de wekelijkse arbeidstijd naar de voorlopige stand per 1 juli 1961 voor 60 pct. tot 70 pct. van de werknemers is verwezenlijkt, zij het dat in een aantal gevallen nog niet de vijfdaagse werkweek is ingevoerd. De ondergetekende acht het prematuur, dat in deze typische overgangssituatie zou worden overgegaan tot een fundamentele wijziging van de aard, waarop de aan het woord zijnde leden doelden. Een wijziging overigens, waarop dan toch weer voor grote groepen de mogelijkheid van uitzondering zou moeten worden gemaakt. Dat op den duur, wanneer de 5-daagse werkweek algemeen of nagenoeg algemeen in het bedrijfsleven zal zijn ingevoerd, ook de structuur van de sociale verzekeringswetten hieraan zal moeten worden aangepast, ligt overigens in de rede. Naar de ondergetekende bekend is, is de Sociale Verzekeringsraad ter zake diligent en zijn eventuele initiatieven ook van die zijde te gelegener tijd te verwachten. De ondergetekende meent, dat vooralsnog niet verder moet worden gegaan dan het wetsontwerp, na de thans daarin aangebrachte wijzigingen, gaat.

Ten aanzien van artikel I werd door vele leden gevraagd, waarom ook in de Ziektewet niet een soortgelijke bepaling wordt voorgesteld als in artikel 28, tweede lid, onder *d*, van de Werkloosheidswet, ten einde door toepassing van een aftrek-, c.q. suppletierегeling, voor- en nadelen voor de werknemer op te heffen. De ondergetekende moge opmerken, dat het in het voornemen ligt bepalingen van de genoemde strekking op te nemen in de op grond van artikel 87 der Ziektewet vast te stellen ziekengeldregeling bij verkorting van de arbeidsweek.

Hiermee heeft ook de Sociale Verzekeringsraad geadviseerd.

Dezelfde hier aan het woord zijnde leden vroegen waarom het advies van de Sociale Verzekeringsraad niet is opgevolgd om in artikel 29, tweede lid, van de Ziektewet te bepalen, dat er twee werkwachtdagen gelden. Dienaangaande moge de ondergetekende opmerken, dat het advies van de Sociale Verzekeringsraad hem op dit punt voor een moeilijkheid heeft geplaatst. De Sociale Verzekeringsraad stelt n.l., dat zijn desbetreffende voorstel uitsluitend op technische gronden kan

worden verdedigd, zodat niet gevreesd behoeft te worden, dat hiermede in de sociale politiek wordt getreden. De ondergetekende meent, de nogal gevoelige materie van de wachtdagen kennende, dit laatste niet geheel te kunnen onderschrijven. De door de Sociale Verzekeringsraad in overweging gegeven voorstellen zijn n.l. ingegeven door de problematiek, verbonden aan de 5-daagse uitkeringsregeling, en gelden niet of in mindere mate bij een 6-daags uitkeringssysteem. Hij geeft er de voorkeur aan, in een uitsluitend technische aanpassing van de sociale verzekeringswetten aan de verkorting van de wekelijkse arbeidstijd zich uitsluitend te beperken tot de strikt nodige aanpassing van de daarvoor in aanmerking komende bepalingen. Bij een meer fundamentele wijziging van de Ziektewet zou het probleem van de wachtdagen ten principale aan de orde kunnen worden gesteld. Overigens heeft de ondergetekende zich gerealiseerd, dat wachtdagen bij een werkweek, waarin 5 dagen wordt gewerkt, „duurder” zijn, dan wanneer op 6 dagen wordt gewerkt. Hij stelt zich dan ook voor, in de bij algemene maatregel van bestuur te treffen bijzondere ziekengeldregeling bij korter werken voor de gevallen, waarin laatstelijk een 5-daagse werkweek gold, te bepalen, dat 2 werkwachtdagen zullen gelden. Een en ander laat onverlet de bevoegdheid van de bedrijfsverenigingen tot het treffen van afwijkende wachtdagenregelingen op grond van artikel 29, tweede lid, der Ziektewet.

De door verschillende leden gemaakte opmerking ten aanzien van de mogelijkheden, welke het voorgestelde zesde lid van artikel 9 van de Coördinatiewet Sociale Verzekering biedt tot het treffen van een afwijkende regeling voor het vaststellen van de premie, zoals thans in artikel 9, derde lid, van de genoemde wet is vervat, onderschrijft de ondergetekende bij nader inzien. Onder A van de nota van wijzigingen wordt hierin voorzien.

De opmerkingen ten aanzien van de artikelen II, III, IV, V en V, onder A, vonden in het bovenstaande reeds beantwoording.

Verschillende leden vroegen zich af, of met het oog op het bepaalde sub C, onder 3 — onderdeel *d* van het tweede lid van artikel 28 van de Werkloosheidswet — tijdens een periode van werkloosheid na een vijfdaagse werkweek de inkomsten uit bijverdiensten over de vrije zaterdag voor aftrek van de uitkering krachtens de Werkloosheidswet in aanmerking zullen komen. Deze leden meenden de hier gestelde vraag ontkennend te moeten beantwoorden.

Gelijk bekend, worden in het kader van de geldende bepalingen vóór het intreden van de werkloosheid genoten bijverdiensten in het algemeen niet afgetrokken, wanneer nadien wegens werkloosheid in de hoofdbetrekking uitkering op grond van de Werkloosheidswet wordt genoten. Deze bepaling blijft ook thans onverlet. Voor het overige acht de ondergetekende het geheel in overeenstemming met het karakter van de werkloosheidsverzekering, dat, bij een 5-daags uitkeringssysteem, over de vrije zaterdag genoten bijverdiensten voor aftrek in aanmerking zullen komen.

Voor de door vele leden geuite vrees, dat de in artikel V, onder D, voorgestelde tekst tot gevolg kan hebben, dat een werknemer, die normaal op zondag werkt, maar bijvoorbeeld op donderdag een vaste rustdag heeft, over 2 dagen, n.l. de zondag en de donderdag, geen uitkering zal krijgen, bestaat naar de mening van de ondergetekende geen reden. In het voorgestelde onderdeel wordt n.l. gesproken van „uitsluitend als gevolg van een of meer der volgende omstandigheden”. In het door de aan het woord zijnde leden gegeven voorbeeld is de werkloosheid niet het uitsluitend gevolg van de rustdag op donderdag, zodat derhalve de in het genoemde onderdeel vervatte uitsluitingsgrond niet geldt.

*De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

B. ROOLVINK.